

DDD-0641

Second Year B. Com. (Yearly) Examination

April / May - 2016

Banking Law & Practice : Paper - I

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના :

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="SECOND YEAR B. COM. (YEARLY)"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="BANKING LAW & PRACTICE : PAPER - I"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="6"/> <input type="text" value="4"/> <input type="text" value="1"/>	Section No. (1, 2,.....): <input type="text" value="Nil"/>
Student's Signature	

(૨) પ્રશ્ન ૧ ફરજિયાત છે.

(૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

૧ ટૂંકમાં જવાબ આપો.

૨૦

- (૧) સામાન્ય લિયનનો અર્થ સમજાવો.
- (૨) સર જહોન પેજેટે આપેલી ગ્રાહકની વ્યાખ્યા જણાવો.
- (૩) ચેકની વ્યાખ્યા આપો. તેમાં કેટલા પક્ષકારો હોય છે ? ક્યાં ક્યાં ?
- (૪) ધારણ કરનારની વ્યાખ્યા આપો.
- (૫) યથાનુક્રમે ચુકવણી એટલે શું ?
- (૬) વીજાણું નાણાં ભંડોળનો વ્યવહાર એટલે શું ?
- (૭) ચેકનો અયોગ્ય નકાર એટલે શું ?
- (૮) ચેક પર નિશાની કરવી એટલે શું ?
- (૯) સુનીતિસંગત ગીરો વ્યવહાર એટલે શું ?
- (૧૦) ચેકની વસૂલાત એટલે શું ?

૨ (અ) બેંકર અને ગ્રાહક વચ્ચેના સામાન્ય લક્ષણો સમજાવો.

૮

(બ) અનિચ્છનીય ગ્રાહક એટલે શું ? તેનું ખાતું બંધ કરવાની વિધિ જણાવો.

૮

અથવા

DDD-0641]

1

[Contd...

- ૨ (અ) ગ્રાહકના ખાતાની ગુપ્તતા જાળવવાની બેન્કરની ફરજના અપવાદો જણાવો. ૮
 (બ) ધારણ કરનાર અને યથાનુક્રમે ધારણ કરનાર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. ૮

- ૩ (અ) વિનિમયપત્રના આવશ્યક લક્ષણો જણાવો. ૮
 (બ) બેન્કોના સંદર્ભમાં કોર્પોરેટ સામાજિક જવાબદારી સમજાવો. ૮

અથવા

- ૩ (અ) બેન્કિંગ લોકપાલની સત્તા અને ફરજો સમજાવો. ૮
 (બ) કયા સંજોગોમાં બેન્કરે ચેકના નાણાં ચૂકવવાનો ઈન્કાર કરવો જ જોઈએ ? ૮

- ૪ (અ) ચેકમાં મહત્વનો ફેરફાર એટલે શું ? તેની ચૂકવણી વખતે બેન્કરે કઈ કાળજી રાખવી જોઈએ ? ૮
 (બ) સંગીન બેંક ધિરાણ માટેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો જણાવો. ૮

અથવા

- ૪ (અ) અરક્ષિત લોન એટલે શું ? અરક્ષિત લોન આપતી વખતે બેન્કરે કઈ કાળજી રાખવી જોઈએ ? ૮
 (બ) ચેકની વસૂલાત કરનાર બેન્કરે કાનૂની રક્ષણ મેળવવા માટે કઈ કઈ શરતોનું પાલન કરવું પડે છે ? ૮

- ૫ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) ૧૬
 (૧) બેન્કિંગ નિયમન ધારાની ૧૯૪૯ રિઝર્વ બેંક ઓફ ઈન્ડિયાને મોકલવાના પત્રકોની જોગવાઈઓ.
 (૨) વિચ્છેદિત ચેક.
 (૩) અવેજ આપ્યા બદલ માલિક તરીકે બેંકર.
 (૪) બિલ ઓફ લેડિંગ

- ૬ નીચેના સંજોગોમાં બેંકર તરીકે તમે શું કરશો ? ૧૬
 (૧) તમારા ગ્રાહકના ખાતે રૂ. ૨૫,૦૦૦ જમા છે, જેની સામે રૂ. ૧૫,૦૦૦નો ચેક લખેલ છે, જે ચૂકવણી માટે રજૂ થાય તે પહેલા કોર્ટ દ્વારા રૂ. ૩૦,૦૦૦નો ટાંચનો હુકમ થાય છે.
 (૨) શ્રી દારૂવાલા તા. ૨૦/૪/૨૦૧૫ વાળો ચેક તા. ૨૧/૪/૨૦૧૬ના રોજ બેંકમાં ચૂકવણી માટે રજૂ કરે છે.
 (૩) તમારી બેંકમાં એક ગ્રાહકના વિવિધ પ્રકારના ત્રણ ખાતાઓ છે. ગ્રાહક ગુનેગાર હોવાથી પોલિસ ખાતુ તેના ખાતાઓની માહિતી માંગે છે.
 (૪) તમારા એક ગ્રાહક ટેલિફોન દ્વારા 'ચેકનું સ્ટોપ પેમેન્ટ' કરવા જણાવે છે.

ENGLISH VERSION

- Instructions:** (1) As per the instruction no. 1 of page no. 1.
(2) Question no. 1 is compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks of the question.

- 1** Answer in brief : **20**
- (1) Give the meaning of general lien.
 - (2) Give the definition of a customer, given by Sir John Paget.
 - (3) Define cheque. Which parties are there in it ?
 - (4) Define Holder.
 - (5) What is payment in due course ?
 - (6) What is meant by Electronic Fund Transfer ?
 - (7) What is the meant by wrongful dishonour of cheque ?
 - (8) What is meant by marking of cheque ?
 - (9) What is hypothecation ?
 - (10) What is collection of cheque ?
- 2** (a) Explain the general relationship between a banker and his customer. **8**
- (b) Who is undesirable customer ? State the procedure to close such account. **8**
- OR**
- 2** (a) Discuss the banker's duty of secrecy of customer's account with exceptions. **8**
- (b) Difference between Holder and Holder in due course. **8**
- 3** (a) State the essential elements of Bill of Exchange. **8**
- (b) Explain Corporate Social Responsibility with reference to banks. **8**
- OR**
- 3** (a) Powers and duties of Banking Ombudsman. **8**
- (b) Under which circumstances the banker must refuse the payment of cheque. **8**

- 4 (a) What is material alteration in cheque ? Explain the legal protection given to a paying banker against material alteration. 8
- (b) Explain in detail the general principles of sound lending. 8

OR

- 4 (a) What is the unsecured lending ? What precaution should be taken by banker while making unsecured lending ? 8
- (b) Which conditions should be fulfilled by collecting banker in order to get legal protection ? 8

5 Write short notes : (any two) 16

- (1) Explain the provision of Banking Regulation Act 1949 regarding of Registers to be sent to R.B.I.
- (2) Truncated Cheque
- (3) Holder for value
- (4) Bill of Lading.

6 What would you as a banker do in the following circumstances : 16

- (1) Your customer's account shows credit of Rs. 25,000 against the balance, he wrote a cheque of Rs. 15,000. But before the cheque is presented for the payment, the court gives Garnishee Order of Rs. 30,000.
- (2) Your customer Shri Daruwala presented a cheque containing date 20-4-2015 for payment at the bank on date 21-4-2016.
- (3) A customer has three different types of account in your bank. The police wants information of his bank account as he is culprit.
- (4) One of your customer informs you for "stop payment" of a cheque by telephone.